

Lovisa stad ska bekämpa demoleringen av en avgiftsfri andra stadiets utbildning, fullmäktigemotion

FM 15.05.2024 § 61

Ordföranden meddelade att undertecknade fullmäktigeledamöter (första undertecknare Satu Hämäläinen) före sammanträdet uttryckt önskemål om att få inlämna en så lydande motion:

Lovisa stad ska bekämpa demoleringen av en avgiftsfri andra stadiets utbildning

Orpos regering beslutade i budgetramsmanglingen 2024 om flera betydande försvagningar av den finländska välfärdsstaten. Särskilt skadlig är den nedskärning, som också berör utbildningsanordnare, om att begränsa avgiftsfria undervisningsmaterial och studentexamensavgifter för studerande på andra stadiet till utgången av det år då den studerande fyller 18 år.

Landets reg

erings beslut demolerar den avgiftsfria och likvärdiga möjligheten att avlägga andra stadiets utbildning. Med åtgärden eftersträvas en besparing på endast 12 miljoner på riksnivå, men om den förverkligas ökar de ungas och familjernas ojämlikhet. Enligt Gymnasiebarometern 2022 har erbjudandet av avgiftsfria läromaterial ökat sökandet till gymnasieutbildning särskilt bland de studerande vars ingendera förälder är högskoleutbildad, minst ena föräldern är arbetslös eller vars modersmål inte är finska. Avläggandet av andra stadiets examen har också en klar inverkan på senare utplacering på arbetsmarknaden. Regeringens förslag riktar sig uttryckligen på unga och familjer som redan är i en svagare ställning och ökar ojämlikhet överallt i Finland. Med den beslutade utbildningsnedskärningen skulle man uppnå endast minimal besparing i den offentliga ekonomin och det skulle öka de ungas ojämlikhet samt minska på minst en del av ungas framtidsmöjligheter.

Dessutom är besparingen inte genomförbar ur Lovisa stads synvinkel. Till exempel att samla bort läroböcker, olika undervisningsredskap och datorer av studerande och att avbryta e-bokslicenser i mitten av abiturientåret eller slutskedet av studierna strider mot sunt förnuft och det är mycket utmanande att genomföra. Det skulle även ytterligare öka den belastade undervisningspersonalens arbetsbörda. I värsta fall skulle det att läromaterialen blir avgiftsbelagda också ha inverkan på hur man klarar sig i studierna och hur examen avläggs. Alternativt skulle det att ett flertal små fakturor och dylika betalningar tas ut av de unga studerandena förorsaka mer förvaltningsbörda och förvaltningskostnader för kommunerna.

Genom att nyttja motionsrätten som hör till ledamöterna föreslår vi att

- 1) som mål för Lovisa stads intressebevakning ställs påverkan på staten, för återkallande av den beslutna utbildningsnedskärningen från fortsatt beredning med ovannämnda motiveringar**
- 2) Lovisa stad beslutar reda ut olika sätt att säkerställa, genom att bekosta läromaterialen för andra stadiet för 18 år fyllda ifall staten genomför utbildningsnedskärningen, en genuint**

avgiftsfri och likvärdig andra stadiets utbildning för sina invånare som genomför sin läroplikt.

Bilaga nr 7.

Beslut

Sedan motionen hade lämnats, remitterades den till stadsstyrelsen för beredning enligt 133 § i förvaltningsstadgan.

NFB 02.04.2025
453/12.00.01/2024

Beredning

direktören för centralen för bildning och välfärd Kirsi Kinnunen, tfn 0440 555 250, vikarierande utbildningschef Auli Saarinen, tfn 0440 555 332

Motionen är inte längre aktuell i detta skede i och med att regeringen övergav avgränsningen av avgiftsfri andra stadiets utbildning under sin budgetmangling 3.9.2024. Det avgiftsfria andra stadiet förverkligas på samma sätt som förut.

Gymnasieutbildningen och studiematerialen är för närvarande avgiftsfria för studerande som inlett sina studier hösten 2021 och som omfattas av läroplikten. Läroplikten upphör när den studerande fyller 18 år eller när hen avlägger en andra stadiets examen eller motsvarande utländsk utbildning. avläggandet av den första yrkesexamen eller gymnasiets lärokurs och dess studentexamen är avgiftsfritt för den studerande högst till utgången av det kalenderår då studerande fyller 20 år.

På Utbildningsstyrelsens webbplats (<https://www.oph.fi/sv/utveckling/anvisningar-gymnasieutbildningen-och-yrkesutbildningen>) konstateras följande:

”Undervisningen och handledningen som utbildningsanordnarna ordnar för den studerande är avgiftsfri. Då läroplikten utvidgas kommer avgiftsfriheten för den studerande även att omfatta:

- läroböcker och andra material som behövs i undervisningen
- dator som behövs för att avlägga studierna och eventuell räknare eller räknarlicens
- arbetsredskap, -kläder och -material, till exempel säkerhetskläder, skyddskläder och arbetsskor
- behörigheter och lov som grundar sig på författningar i yrkesutbildningen som körkort, hygienpass, växtskyddsexamen och vattenarbetskort samt de behörigheter och lov som arbetslivet förutsätter som arbetssäkerhetskort, förstahjälpkort eller kort för heta arbeten som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna förutsätter
- de fem första proven i studentexamen, även omtagning av underkända prov
- resor mellan hemmet och läroanstalten på minst sju kilometer, utan självriskandel
- i enstaka särskilda fall även inkvarterings- och resekostnader.

Utbildningsanordnaren kan erbjuda materialen och redskapen som behövs för studierna så att de tillställs de studerande till personligt förfogande under hela studietiden, eller så kan de vara tillgängliga i läroanstalten. De studerande har inte rätt att behålla materialen och redskapen efter

avläggandet av gymnasiets lärokurs och studentexamen eller en yrkesinriktad examen, om inte utbildningsanordnaren beslutar det.

Utbildningsanordnaren har rätt att ta ut en skälig avgift för sådan frivillig verksamhet som kompletterar studierna, såsom exkursioner, studiebesök eller evenemang. Den avgiftsbelagda verksamheten får inte vara den enda möjligheten att avlägga en viss kurs, ett studieavsnitt eller en examensdel, utan utbildningsanordnaren ska alltid även erbjuda ett avgiftsfritt alternativ.

Avgiftsfriheten omfattar inte redskap som behövs vid utbildningar som betonar särskilda intressen. Sådana redskap är till exempel musikinstrument och idrottsredskap som behövs i gymnasier med en särskild utbildningsuppgift eller vissa yrkesinriktade examina. Det är fråga om personliga redskap och vanligtvis använder den studerande dem också innan utbildning inleds och efter att den slutförts.”

Föredragning

Direktören för centralen för bildning och välfärd Kirsi Kinnunen

Förslag

Nämnden för fostran och bildning konstaterar att fullmäktigemotionen inte längre är aktuell i och med att regeringen under sin budgetmangling 3.9.2024 övergav avgränsandet av avgiftsfriheten för andra stadiets utbildning. Avgiftsfriheten för andra stadiet förverkligas på samma sätt som tidigare.

Nämnden för fostran och bildning framlägger stadsstyrelsen och vidare stadsfullmäktige till kännedom att nämnden för fostran och bildning har behandlat fullmäktigemotionen FM 15.5.2024 § 61 (Lovisa stad ska bekämpa demoleringen av en avgiftsfri andra stadiets utbildning, fullmäktigemotion).

Nämnden för fostran och bildning föreslår stadsfullmäktige att stadsfullmäktige godkänner svaret som getts på motionen och konstaterar att motionen inte längre är aktuell och konstaterar motionen vara slutbehandlad.

Beslut